

Universitätsbibliothek Paderborn

Œcumenica Cathedræ Apostolicæ Avthoritas

Reding, Augustin

[Ort nicht ermittelt], Anno M.DC.LXXXIX.

Caput V. In quo eliduntur exceptiones Elliesij, quas opponit authoritatibus & rationibus Theologicis pro Pontificiâ supra Reges autoritate afferri solitis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38717

bant jam antiquorem in Pontificatu Romano autoritatem super Regibus ac Imperatoribus. ad eorum usque exauthorationem procedere praventem. Neque credere fas est, centum & decem Episcopos, quorum consilio Gregorius VII. adversus Henricum excommunicationis & exauthorationis sententiam protulit, tantam autoritatem sibi arrogaturos fuisse, nisi eam ab ipso Christo in sui Vicario Summo Pontifice fundaram nō essent; prout ipsam Bulla Apostolica desuper edita, hujus potestatis rationem reducit in Claves Ecclesie, Beato Petro coenobitis, universaque manifestum reddit, quām gravibus de causis ad id urserit Henrici impietas, Ecclesiæque vicissim publica necessitas.

ARGUMENTUM II.

Ellies. cit. §. ultimo argumentatur 2. In Religione id omne verum est, quod prius est, sicutque ab initio: illud vero falso ac erro- neum est, quod aliquando ignotum fuit, ac postea inventum: nobis enim nihil ex nostro ingenio indulgere licet, aut sequi, quod ab alijs fuerit inventum: sed oportet, nos ijs tantum fidem adhibere, quæ à Christo, vel Apostolis ad nos usque per traditionem manārunt. At primus super Regibus ad eorum usque exauthorationem potestatis Pontificie Patens fuit Gregorius VII. Romanus Pontifex: ante hunc enim inaudita (uti Authores superioris citati testantur) fuit ea opinio.

Responsio ac retorsio hujus argu-
menti refutatoria.

Quomodo in primis oportet, id, quod ve-
rum est, à Christo, mediantibus etiam
Apostolis ad nos usque per traditionem manā-
re? An in ipsius etiam per Oecumenica
Concilia longè posterius definitis Dog-
maticis conclusionibus, vel potius in suis prin-
cipijs, Verbo Dei ab Apostolis ad nos usque
propagato traditis, atque à Spiritu sancto per
Oecumenicorum Conciliorum, seu authori-
tatis Oecumenicae definitiones ad certa seu fi-
dei Dogmata, seu morum Decreta sciendi
authoritativè applicatis? Nisi hoc posterius, mihi
Ellies, elegaris, sed priori illi membro immo-
biliter iniuste malueris, reus eris quorū
cunque fidei Dogmatum, quæ prius ignota e-
rant populo Christiano, quām fuissent ab Ec-
clesiā super fidei Candelabrum decisoriè ex-
posita. At vero ex antecedentibus constat, Ver-
bo Divino exprelè tradita esse ea Oecume-
nicae in Ecclesia potestatis principia, ut per
sanctiones Canonicas, & Conciliares quoque
definitiones fuerit inde conculsum. Ecclesiæ,
ejusque authoritati Oecumenicae, potestatem
esse erga Reges Christianos, ipsorum adver-
sus Ecclesiam pertinaci proterviā ita exigē-
te, ad excommunicationis, tandemque ex-
authorationis sententiam procedendi. Quā
ratione igitur hoc, quod in primavis per
Christum traditis fidei principijs fundatum,
in Ecclesia sancta, etiam ante Gregorij VII.

temporā, in vi Clavium à Christo Ecclesiæ,
ejusque Capiti Petro, ac hojus proinde suc-
cessori traditarum fuit exercitum, & à Con-
ciliis Oecumenicis, Pontificibusque Máxi-
mis ex Divinis per Christum prolati oraculis
authoritatē deductum, Novitatis à verā
Religione alienae, coarguere permittit Reli-
gio?

Caput V.

In quo eliduntur exceptiones Elliesij, quās
oppontit authoritatibus & rationibus Theo-
logicis pro Pontificiā supra Reges au-
thoritate aeterni solitus.

IN hoc capite eum tenebo ordinem, ut sub
ipsius Elliesij verbis, si in primis pro-
ducturus argumentum in favorem Pontificiæ
supra Reges potestatis adduci consuetum, po-
stea subjuncturus Elliesij adversus tale argu-
mentum exceptiones, ac demum exceptio-
num hujusmodi confutationem subiecturus.

§. I.

Quantum momenti sit in Veteris Testa-
menti sacris litteris, ad probandam Sum-
mi in Novo Testamento Sacerdotij supra
Reges autoritatem.

ARGUMENTUM I.

Ex Veteri Testamento peritum ab ex-
emplo Oziae Regis.

Hic enim Rex leprā Divinitus percussus,
Sacerdotum judicio separatus est à cetero
populi: unde Bellarminus sic argumentatur: Si
ob lepram corporalem poterat Sacerdos olim
Regem judicare, & Regno privare, quare id
non poterit Nova Legis Sacerdos nunc ob
lepram spiritualem, id est, propter hæresim?

Exceptio Elliesij.

Excepit ergo Elliesius I. Non esse idem judi-
cium ferendum de leprā spirituali, ac de
corporali, quippe corporalis lepra in Veteri
Testamento hominem privabat omni profus
aliorum commercio, & societate tam in Civili-
bus, quam in ceteris. At vero lepram spi-
ritualem peccati, vel hæreseos, hominem tan-
tum privare bonis spiritualibus, sicque adeò
argumentum rectè procedere: Lepra corpora-
lis privabat hominem commercio civili, ergo lepra
spiritualis privat hominem communione spirituali.

2. Oziam leprā Divinitus percussum, eō
quod incensum adolere veller super altare
Thymiamatis, à Sacerdotibus declaratum es-
se immundum, & templo expulsum, at Regno
minime privatum; veluti constet ex 2. Pará-
lipom. cap. 26. Id enim tantum dicere Scrip-
turam, Sacerdotes yidentes lepram in fronte ejus,
eum festinat de templo expulisse; ob lepram
seilicer, non ob peccatum; quare nihil gra-
vius in eum statui potuisse, quam quod in le-
pros omnibus per Sacerdotem statui; Deus

A 2

jusit,

jussit, *juxta illud Levit. 13. Qui fuerit leprā percussus, separatus ad arbitrium Sacerdotis, habitabit extra castra.* Quapropter Oziam nec Regno, nec regnandi Iure excidisse, sed juxta sacram textum, annos quinquaginta, usque ad mortem scilicet regnasse. Quidam Oziam ne Regni quidem administratione privatum esse per sententiam Sacerdotum, sed cum ipse jam senior esset, ac vi morbi urgeretur, nec posset in publicum prodire, satis duxisse in filium Regni administrationem transferre, non coactum ex iudicio Sacerdotum, sed impulsum ad id faciendum tum pudore, tum rei gravitate.

Refutatio istius exceptionis.

4. *In primis pro accepto habeo, quod Elliesius asseverat, lepram corporalem in Veteri Testamento hominem privasse omni prorius aliorum comme: cito, & societate tam in Civilibus, quam in ceteris. At ista Societatis quoque Civilis privativa separatio erat facienda per arbitrium Sacerdotis, juxta quod habetur Levit. 13. sanctiendo, ut leprā percussus, & separatus ad arbitrium Sacerdotis, habitaret extra castra.* Ejusmodi verò Societatis quoque civilis ac politicæ in Ozia Rege leprā percussio, privativa separatio, per naturam suam arguebat privationem administrationis Regni, utpote Essentialiter importantis politicam cum lubidinis communionem Civilem. Sicut ergo iuxta Sacram Scripturam, Civilis quoque ac Politicæ Societatis privativa, Ozia Regis separatio, ipsa fuit Elliesii fatente, fieri debebat per arbitrium Sacerdotis, sic per hujus tententiam oportet, fuisse ipsi ademptam Regni administrationem.

5. *Ex quo pro secundo ita licet ulterius argumentari. Veteri Testamenti Sacerdotio erat potestas, non tantum super leprolo ferre arbitrium, Civilis quoque Societatis privationem indicens, sed ubi inter Judices ambiguum seu difficile erat iudicium, ex Deut. 17. capite erat Sacerdotio potestas, authoritative decidendi Iudicij veritatem. Nunquid ergo Azarias, una cum Sacerdotibus 2. Paralip. 26. hanc profendo tententiam: Non est tui Officium Ozia, ut adiecas incensum, sed Sacerdotum, ex ipsam Divinâ legi tulit iudicij veritatem, imperans, (uti verbum imperativum, Egedere, à sacro tex- tu usurpatum sonat,) egressum de Sanctuario, arque sub Divina etiam vindicta interminatio- ne indicens, contemptù loco habitum iri (uti verbum, ne contempseris indicat) si staret intra Sanctuarium. Neque Sacerdotes erga Oziam leprā percussum verbis solam admonitionem præfererentibus, agebant, sed verborum asse- verantium, festinatō expulsi eum, proprietas significat, illos vum aliquam non tam physicam, quam authoritative adhibuisse. Quia igitur in Veteri Lege erat authoritative Sacerdotio potestas supra Iudices, ac Reges etiam protensa, num dicere fas est, authoritative Ecclesiæ virgam etiam Coercitivam Matth. 18. constituta, in Novo Fœdere non pretendit supra Reges Christianæ fraternitatis coniores, cum vi-*

non tantum privandi communione fidelium, sed ligandi & solvendi Quodcumque, Moralitatis in Regnum Cœlorum ordinabilis formalitate, atque adeo sacræ Religionis publicam utilitatem, seu necessitatem præferente supervenitum, sicque hoc ipso subordinatum Occupacioni Pastoris Clavibus? Cujusmodi ex Ozia exemplo petita argumentatio fuisus deducta, pluribusque firmata habetur hujus *Summarij*. Capite 2. & locis ibidem allegatis.

ARGUMENTUM II.

Ex 2. Paralip. cap. 23. petitum ab exemplio Athalia, Ius Regium tyrannice usurpatum.

Cum enim Athalia tyrannice occupasset Regnum, & soveret cultum Baal, Ioadam Pontifex vocavit centuriones & milites, & iussit eis, ut Athalam interficerent, quod & fecerunt, & pro eâ Ioram Regem creavit. Quid ni ergo par proportionaliter potestas sit Sacerdotio Novi Fœderis?

Exceptio Elliesij.

Excepit hic Author 1. Si quid probaret istud Argumentum, hinc probatum iri, quod Reges non tantum deponi possint à Summis Pontificibus, sed & eorum iolla interfici, quod dicere, non audere ipso met Adversarios.

2. Longè dilparem esse rationem Athalia, & Regis legitimi, quippe illa per tyrannidem invalerat Imperium post mortem Ochoiae, occisis ejus filiis, è quibus unus superiles selectus fuit Iolas, ad quem morte Parvis, & Fratrum, de jure Regnum successionis jure devolutum erat.

3. Tamen si Athalia soverit Idolatriam, non tamen propter hoc crimen occisam esse à Ioadâ, & ijs, qui cum ipso erant, sed propter solam Regni usurpationem, ut Ios legitulo heredi Regnum restituereatur.

4. Neque solum, neque auctoritate suâ, id fecisse Ioadam quasi Summum Sacerdotem, sed tanquam præcipuum ex Regni Iudaici Optimatibus, & ut Regis tutorem ac defensorem: ubi enim opportunum vidit esse tempus restituendi Ios, Centuriones, Leviitas, & airos lui confilij participes fecit: Inquit, teste Scripturâ, omnis multitudo, pacium in domo Dic cum Regi, dixitque ad eos Ios Ioadâ, ecce filius Regis regnabit, sic ut locutus est Dominus, super filios Israel. Non ergo Ioadam depoluisse Athalam, aut constituisse Ioram Regem auctoritate Summi Sacerdotis, sed tantum populo declarâsse, Ioram hunc esse filium Regis, cui Regnum debebatur, populo statim cum agnolcente Regem. Quibus ita se habentibus, nihil soliditatem esse in illo argumento, ex Veteri Testamento Sacerdotio illationem faciente, ad Novi Fœderis summum Pontificatum.

Refutatio hujus exceptionis.

In primis si attendatur verborum illud Athalia exemplum 4. Regum 11. defensum.

um proprietas, in aperto est, Ioadam Summum Sacerdotem, non ex privatâ, sed superiore quâpiam, utique non alia, quam eâ, quâ fungebatur, Summi Sacerdotij authoritate processisse adversus Athaliam tyrannidem, à Regij folij possessione eam deiiciendo, legitimus Regem præficiendo. Quidni enim dicere fas sit, hoc esse factitum ex authoritate per Deuteronomij legem Sacerdotio impertiâ ad dehincendam Iudicij veritatem, utpote quâ authoritas, teste sacra Litterâ, se extendebat ad omne negotium, omnemque causam Civilis quoque statu propriam, ea etiam cum energiâ, ut iudicis imperio, Sacerdotij lentiuitate conformiter, pronunciato non obediens, jubaretur occidendum? Quando igitur in calu illo Athaliae, Regnum injuste occupantis, nullus erat constitutus Iudex Laicus, Rege legitimo exturbato, & protunc in Ius suum restituendo, ipsemet Pontifex proferens veritatem Iudicij, quâ nisi sua summi Sacerdotij per Deum constitutâ authoritate progredere tur ad finem tali negotio imponendum, Deo Deut. 21. v. 5. statuente, ut omne negotium ad verbum Sacerdotum finiat?

12. Ex quo proinde Ioadæ Summi Sacerdotis exemplo quidni proportionaliter, secundum quod Christi verba Clavium Petro, ejusque successori commissariarum sphæram circumscribentia sonant, argumentari liceat ad parem Summi in Novo Fœdere Pontificatus authoritatem? Prout hæc universa de cripa reperiuntur in prædicto bujus Summary secundo capite per universos ejusdem paragraphs.

13. Ex quibus insuper pâcet, quâm imper-
tinens sit Elliesij expositio, verborum Christi
Domini Clavium Ecclesiasticarum, Occume-
nicique pastoralis officij conditionem Matth.
16. & Ioannis 20. explanantibus: quod, ut etiam
ad locutum allegata, brevitas causâ Lecto-
rem remitto, ubi etiam videre licebit, quoniam
extraordinarius equidem teu Eliæ seu
Eliæ, teu Samuels in constituendis, vel
deiçendis Regibus, speciali Divino iussu in-
tens spiritus, locum habere pollit in Occu-
menico pastorali officio. Quæ universa
cum fuse deducta sint locis præadductis, &
ne apex quidem adferatur ab Elliesio ad
fundamenta ibi exposita confutanda, ideo non
est, cur quidquam eorum h̄c reproducam.
Quia verò Elliesius circa finem præl. J. 3. ad hoc
unice collimat, ut Occumenicam Ecclesię au-
thoritatem intra spiritualitatis limites coarctet,
vitum est optimum, coronidis loco hic ostendere,
hoc minime alienum esse a sensu nostro,
si resbene expendatur.

14. Pro secundo igitur lubenter admitto, quod Bona temporalia ac Regia sæcularia Iura Formaliter ut sic, non lubdantur Pontificis potesta-
te pag. ii, sed Materialiter duntaxat, sub altiori scilicet, cui substernuntur, formalitate Moralitatis in Regnum Calorum ordinabilis. Hæc autem Mor-
alitas est quid spiritualis, respiciens in pro-
prio suo subiecto salutem æternam, ac respe-
cta Ecclesiæ publicum hujus, atque sanctæ Religionis Bonum, Deique cultum, quâ non
mero Naturali lumini commenuratum sed
quâ fidei lumini proportionatum. Quia

igitur denominatio fit à Formali, non à Materi-
iali, an non sicuti absolute dici potest, nullam esse summum Pontifici temporalem, sed spi-
ritualis in Reges potestatem, sic pariter nega-
re licebit, Pontificiam authoritatem proten-
di super Regum bona, quâ sæcularia?

§. II:

*Quantum momenti sit in rationibas
Bellarmini, inducits ad probandam Pon-
tificie potestatis supra Reges præ-
mientiam?*

15. Elliesius equidem præl. J. 1. inducit Bellar-
minum alleverantem, quod in temporali
Pontificis authoritate comprobandum, foliis ra-
tionibus usus fuerit, eò quod Scriptoris, Con-
ciliis & Patribus jam ius effet in spirituali Pri-
matu probando. Sed nunquid rationi conso-
na hinc sit exprobratio, ac si indirecta Pontifi-
cis potestas temporalis unicè inniteretur ra-
tionibus & inductionibus minus certis, vel mi-
nus evidenter deductis? Ad cujus exprobra-
tionis inanitatem ostendam, operæpre-
sum est vitium, Bellarmini rationes h̄c produ-
cendas ita reducere ad sacræ Scripturæ princi-
pia, ut inde patere possit singularis eorum vis
& energia.

ARGUMENTUM I.

Desumptum ex potestatis politicæ erga
Ecclesiam subordinatione,

16. Potestatis Civilis respectu potestatis spirituali-
tis, subordinationi videtur subsistere ex hoc;
quod utraque sit ejusdem Republicæ Christianæ,
etiam cùm differentiâ, ut Principis spi-
ritualis sit, de temporalibus disponere in ordi-
ne ad Bonum spirituale, quippe cùm omnis
Superior imperare possit inferiori, & hinc finis
temporalis potestatis subordinatur Fini spi-
rituali concernenti æternam hominis salutem,
quemadmodum autem Fines, sic & facultates
inter se subordinari, tradit Aristoteles lib. Eth.
cap. i. Sicut ergo spiritus & caro coeunt in
unum hominem, sic potestas spiritualis & tem-
poralis due in una Ecclesiæ Republicæ conve-
niunt in unam; ut Gregorius Nazianzenus
ait.

Exceptio Elliesij.

17. Excipit hic Author 1. Potestatem tempora-
lem haudquam esse partem Republicæ
Christianæ, quatenus Christiana est, sed ex spi-
rituali ac temporali regimine constitui duas
Republicas, quarum fines sint diversi, & nul-
latenus inter se subordinati ex parte facultatum,
sed ex parte operantis duntaxat; ita ut
Principis Christiani Finis non equidem sit sola
temporalis felicitas, sed æterna uia ad suorum
attamen facultatis politicae, quâ politica Finis
enam ultimus in temporalis duntaxat felicitas,
nec nisi ex parte operantis, Principis scilicet
Christiani, sit obligatio, Politici quoque re-
giminis actus referre in finem felicitatis æter-
næ.

A. a. 2.

n. 2.

næ. Et hinc universi quidem homines Christiani, inter quos Reges quoque, ac Principes temporales numerantur, cum Papâ ac præfatis seu Ministris Ecclesie, in unam quidem coeunt Rempublicam Christianam, quoad suas charactere Christianatis insignitas personas, inter se prorsus disparatas, sed hæ duas distinctas ac separatas Republicas constituant.

Refutatio iistarum exceptionum.

- 18.** Antequam ad presentis difficultatis punctionem respondeamus, operæ pretium est, indagare radicem, per quam subsistat ratio ejus per Elliesium assertæ obligationis, in vi cuius finis facultatis politicæ, non quidem ex parte sui ac per se, sed ex parte operantis, atque adeo per accidens subordinari debeat Fini Ecclesiasticae potestatis, nempe salutis æternæ.
- Evidem pro primo statuamus indubitam cunctorum Moralium in homine circa res spirituales seu temporales actuum subordinationem ad æternæ felicitatis finem supernaturalem; statuamus insuper temporalium universorum, qua hominis Morali dispositioni subjectionem, ad spiritualia ex infusionum virtutum Moralium exigentia, homini ad statum supernaturalem elevato, quasi connaturaliter congenitam coordinationem. Statuamus præterea ex vi hujusmodi supernaturalis elevationis cunctos omni tempore homines habuisse obligationem, ex virtute præcipue Religionis constringentem, ad Dei cultum in fide radicatum, adeoque supernaturalem. Ex hujusmodi etiam obligationis contestandæ ratione, erat in Lege Natura institutum sacrificium, & Sacerdotium Abelis, Noëmi, Melchisedechi, Abraham, Jobi & aliorum sanctorum virorum. Numquid vero tali Sacerdotio ipsis quoque Regibus quandoque Divinitus collato, annexa erat potestas iupa Reges, à via salutis æternæ, nedum in suis personis recentes, sed alios insuper à sancta Divina fidei Religione educentes? In statu legis Mosaica altius elevabatur Sacerdotij dignitas, ut haberet potestatem authoritativam, in dubijs interpretandi Divinas leges judiciales, debuitque ipsomet Politicus Judex suum Judicium illi Summi Sacerdotis intentiæ conformare in tantum, ut reus mortis fuerit pronuntiatus, qui Sacerdotis Imperio, & decreto Judicis obediens noluerit. Numquid autem hæc Summi Sacerdotis in Lege Veteri autoritas erat ex temporalium erga spiritualia per lus naturæ determinata subordinatione, vel potius ex Divinæ lege positivæ ejus statu propriæ? Sic proinde non ex præcio supernaturalis elevationis statu, temporaliumque ad spiritualia subordinationis jure quasi connaturali, sed ex iure positivo statu Evangelici proprio, definita est Summi in Novo Fœdere Sacerdotij iuper Reges, quoad temporalitates Morali supernaturalis Religionis debito vestitas, protensa potestas. Quod adeo positivum ex Christi mandato in Petri succellore subsistens jus, multis iam expositum fuit, aliquiliter adhuc exponendum sequenti discursu.

Quibus ita constitutis, pro secundo quis Ca. thologicorum inficiari ausit, Regis Christiani jura etiam Politica seu sacerdotalia, una cum ipsis personæ esse capacia supernaturalis Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis? Hoc negare, foret profectò indignissimum Rege Christianissimo. Numquid verò Jura Re ^{expag.} in Regnum Cælorum ordinabile vestita, superinduunt formalitatem, sub quâ Regni Cælorum Clavibus Summo Pontifici concretis subjaceant? Hoc negare, foret perinde, ac negare, ijs Clavibus subesse Quodcumque hominis Christiani, ceu ovis Christi Morale in Regnum Cælorum ordinabile. Nunquid autem istud pugnaret cum apertis Christi verbis Matth. 16. Claves Regni Cælorum eatenus definentis, ut Quodcumque in vi iistarum Clavium à Petro, ejusque successori in terris esset solventum, pro soluto habendum foret etiam in cælo? Nunquid vero istud Tō Quodcumque in terris per Ecclesiæ Claves solubile complectitur temporalia, ac Regia seu politica, qua sacerdotalia Jura? Neutiquam. Anigitur istud Quodcumque in terris per Summi Pontificis potestatem solubile admittit aliquam exceptionem? At hoc dicere, foret, universalitatem illius Tō quodcumque contra disertum Christi verbum coaret. Illius igitur vocis Tō quodcumque universalitas nullam quidem admittit exceptionem, sed explicationem Christi verbo consentaneam. Nunquid enim istud Quodcumque in terris per Christi vicariam potestatem soluibile, ex ejusdem Domini nostri institutione, ^{expag.} habet ut sic relationem ad Cælorum Regnum seu Militans, seu Triumphans? Nonne vero ista relatio importat Moralitatem statui supernaturali commenfitabili, de cuius naturâ est, ordinabile esse in Regnum Cælorum tum Triumphans, tum Militans? Numquid autem ^{expag.} illius in Regnum Cælorum ordinabilitatis ^{expag.} Moralitas radicatur tum in Fide, per quam sumus membra S. Ecclesiæ, ceu unius Mysticæ Corporis, tum in Christianitatis per Baptismum impresso charactere, per quem subiiciuntur sanctæ Ecclesiæ Clavibus? Nunquid autem membra ad corpus suum seu Politicum, seu Mysticum coordinatio, ut etiam erga sanctam Ecclesiæ subiectio, importat obligationem, ad curandum illius Corporis Mysticæ, sanctæque Ecclesiæ Bonum publicum? An non igitur in vi hujus erga Ecclesiæ, ceu Corpus Christi Mysticum coordinationis, seu subiectio in Rege Christiano, secundum Quodcumque in terris Morale, suum spectato, est debitum ordinabilitatis ad Bonum publicum Ecclesiæ? Quia igitur Quodcumque in terra Regibus Christianis inexistentis Morale, complectitur ipsorum Regia quoque Jura sacerdotalia, sed Materialiter duntaxat, ac indirectè, & per accidentem, nec aliter, nisi quâ supervenientia Moralitatis in Regnum Cælorum ordinabilis formalitate, sub qua denominantur esse spiritualia, nunquid nefas esset, negare, esse ut sic contenta sub illius Christi vocis Tō Quodcumque universalitate, omne in terris Morale in Regnum Cælorum ordinabile complecentis? Quia vero ad istam

istam Materialitatis in Regnum Celorum ordinabilis denominationem, iura Regia, utpote facultas, si habent solum Materialiter ac per accidens, nec adeo dici possunt subiacere Ductibus Clavium Ecclesie authoritati, neque vero dominatio sit ex illo, quod solum Indirecta, precipue Materialiter duntaxat, vel etiam per accidens convenit, namquid secundum praeposta principia recte dicuntur, Ecclesie potestas esse spiritualiter duntaxat, non vere Temporalium? Secundum huc igitur Principia, Regem Christianissimum pronunciarer exemplum ab illa Regionum Juris Materialitate, Ecclesie Clavibus indirecta, ac universaliter subiecta, perinde forte, ac ipsum alienum facere a Christiano charactere. Quod si ergo iura Regia, licet secularia, statuant esse capacia Materialitatis in Regnum Celorum ordinabilis, oportebit fateri, ea Materialiter, Indirecta ac per accidens subiecti sancte Ecclesie Clavibus, non quendam sub ratione iure temporalitatis, sed sub formalitate spiritualitatis in le derivabilis, sine Materialitate in Regnum Celorum ordinabilis. Secundum quam prouide distinctionem, si Clero Gallicano placuerit prima iure hactenus difficultate propoliptionis intelligentiam moderari, potest forte iustiniani secundum expositionem reflexionis in iuris Sancutis nota expolite: Si minus, ipsimet sint ejus sententiae censores, quomodo coherere viles cum indirecta super: Quodcumq[ue] in terris mortale, quæ subiicit in Regnum Celorum ordinabile protensa Ecclesie sancte Clavum, Summiq[ue] Pontificis Occidentem solvendi ac ligandi potestate.

ARGUMENTUM II.

Desumptum ex necessitate potestatis Ecclesiasticae ad suipius defensionem, siue finis à potestate seculari precepiti quandoque soliti consecrationes.

E Tenim oporteret, Rerpublicam Ecclesiasticam in eo electum, in quo sibi sufficiens sit in ordine ad finem luxum consequendum. Atqui ad finem spiritualem potestatis Ecclesie proprium necessaria est potestas utendi ac disponendi de rebus quoque temporalibus, cum exterius malis Principibus esset integrum, fore harcentes, ac revertentes Religionem. Imo ut Res publica quipiam sibi metu sufficiens sit, quando non potest aliter se defendere, debet posse agere adversus alteram sibi infestam Rerpublicam, ejusque Principem hostilitatis contra illam exercere auctoritatem, armis suis devictum in ordinem redigere ac deponere. Quia de causa sub illis ad Petrum Iust. 21. prolaus Christi verbis: *Pax oves meas;* subintelligitur Sommo Pontifici concessa potestas, ad gregem suum ita toendum adversos lupos, ut hos omni ratione, qua potest, arcere queat.

Exceptio Elliesii.

E Xcipi potest ex his autoris mente, si reciproca Rerpublicarum ad iuri defen-

sionem & conservationem necessaria exigat; ut Res publica Ecclesiastica possit agere adversus Principes secularares, ne iuricos forent, religionemque revertentes impunè presumant, proptereaque ipsos etiam armis compellere, vel deponere, pari ratione Regi fore potestem, armis etiam agendi adversus Summum Pontificem, Regionum suorum Jurium infrastrum aggredirentur. Verum, quod Pontificis supremi potestati ad se ipsam defendantiam jas competit, non esse ejus conditionis, ut per arma temporalia, sed spiritualia duntaxat peragi valeat, siveque adeo pacendi potestatem; Petro commissam, rectissimum eodem extendi etiam erga lupos, harcentes scilicet arcendos, sed spiritualibus duntaxat artus, absque illa authoritate in temporalia ipsorum iuris, ac bona. Sanctum equidem Bernardum lib. 4. de considerat. cap. 3. ex eo loco Evangelij: *Ecce duo gladii huius & ex illo, Cauda gladii tuum in rugam, inferre, quod gladius iste sit Pontificis,* iacet non quis mens erogandus sit: quodque adeo interius gladius, Materialis salutis & Spiritualis, sit Ecclesie, eis tamen sub differentia, ut hoc Sacerdotis, illi malitus, sed ad Sacerdotis naturam exercendus sit. Attamen praetextum Evangelij locum à Bernardo detorquet in sensum alienum, nisi hic dicatur esse duntaxat Myisticus & allegoricus. Imo nutum illum apud S. Bernardum non significare potestatem *Caudarum;* sed *Ductibus,* veluti exponant Ioannes de Parisijs, Antonius de Rosellis, & alij. Nec denique talen notum, aut potestatem gladij, in Pontifice spectare Regum depositionem.

Refutatio istarum exceptionum.

E Xordiendo in primis ab illa S. Bernardi expositione, clarum est ex ipso metu sacro textu, quod gladius iste fuerit Petri, Christi Matth. 26. 7. 12. dicente: *Converte gladium tuum in lucum suum.* At eo ipso, quod gladius hic esset de luce Petri, ita ut suos propterem dicetur, oporteret, ut non quendam ipsemet contra Christi iulium posset cum eraginare, eo ipso tamen, quod esset in luce ipsius, conseqvens est, agnoscendam esse in eo mortalem potestatem, mediante scilicet imperio suo ad ejusmodi eragationem, & usum exercendum ab ijs, qui subduntur ipsis Occidentem authoritatis, unde manifestum redditur, sancti Bernardi expositionem ab aliis, ut *superius* ostendebatur; Ecclesia sancte Doctoribus, seu Theologis comprobata, haud detortam esse ad alienum sensum: an vero gladius ejusmodi adversus Reges ad eorum ulque depositionem Pontificis nota & imperio stringi possit, elucidabitur ex proxime sequenti, alibi licet iam producto, hic autem sub alia forma reproducendo fundamento.

Pro secundo igitur sciscitari lobet ex Elliesio, an non luce naturae certissimum sit hoc principium mortale, quod nempe suprema Regia potestas non tantum in via defensionis possit ex pag. 124. 4. Coronae lux, seu Majestatis inviolarem, vi etiam armata repellere: sed quod suprema potestatis authoritate possit eam iudicantis de.

A a 3

decernere de injurijs sibi quoad Majestatis sua Iura illatis, sicque bellum justum offensivè suscipiendum lancire, indeque militari exercitu progredi, ad alterum, quantumvis superium Regem, sibi non aliter subiectum, quam ex titulo delicti, adversus Iura sua Regia hostilibus quoque armis perpetrati, è Regno suo deiiciendum, cum reali simul & autoritativera ulris Regij eidem prius competentis privatione, atque abdicatione? Hoc equidem duplicatum *Morale* principium vix audebit Eliensis negare, Iure naturali esse certissimum, cum ceteroqui Christianissimi Regis sui atma coniceret in discrimen alicujus minus æqua usurpationis. Quod si ergo sub hæc *Moralitatis* ad supernaturalem statum Divinitus elevata mensuræ per authoritatem Ecclesiæ Oecumenicam profatur judicium ex indefinita super *Quocumque* ad Regnum Cælorum ordinabili, Regio etiam, quæ *Moralitatem* ejusmodi superinduite jure solvendo protensa potestate, quid stante hojusmodi per Christum lancit, & in cælis ratâ solutione, poterit in Rege Christiano talis censura condemnato, superesse de Regia potestate, non secundum se Formaliter spectatâ superrumenta, sed quæ inexistebat huic supposito, Oecumenicæ Ecclesiæ authoritati subiecto, ac per sententiam legitimè exauthorato?

Hinc pro quanto facile est judicare, de illo Regis terreni erga jura sua Regia adversus Summum Pontificem, corundem injustum usurpatorem, seu aggressorem defensionis, seu vindicationis luce reciprocō. In hoc equidem utrinque paritas est, quod non nisi sub legitima quod substantiale solemnitatem perfecte Iudicariæ supremæ authoritatis sententiâ præviâ locus est possit illius defensionis ac vindicationis authoritativa luri.

Verum ex hoc ipsissimo principio, quod Oecumenica Vicaria in Romano Pontifice authoritatem sphæra, sit circumscripta limitibus *Moralitatis* in regnum cælorum ordinabilis: ad hosce autem limites, Naturalis lumen sphæram transcendentem, nequeat se extenderre potesta Politica ac Regia, utpote, cuius mensura intrâ naturæ lumen coactata dignoscitur. Iccircò nihil occurere unquam potest ex supremæ Oecumenica Christi Vicaria, Romano Pontifici inexistens potestatis decretis, seu sanctionibus, seu sententijs quibuscumque, supra quod Politica Regia potestas suam valeat pretendere vel Judicariæ authoritatis, vel armorum Militiarum potentiam.

Quare inter illas duas Politicam & Ecclesiasticam potestates hoc versatur discrimen, quod Regia potestatis actus etiam publici superinduantur *Moralitate* in regnum cælorum vel ordinabili, vel deordinabili, ad Ecclesiasticam authoritatem spectante: at inversus esset ordo, si pretenderetur, actus ab Ecclesiasticâ Christi Vicariâ potestate promanantes, ut sic ad supernaturalis *Moralitatis* lineam traductos, ad inferiorem retrahi posse ordinem, Politica seu Regia auctoritati commensurabilem.

A. R.

26. Cujus proinde quæstii sequentem pro tertio accipe resolutionem. In suprema nempe politica, & supremâ Ecclesiastica potestate (sub ejusmodi supremas in terris authoritatis ratione) est univoca convenientia: sicutque adeo ius illud, quod potestati Regie adversus alterum Regem Majestatis sua Iurium aggressorum diximus convenire, non subsistit ex differentia specifica supremæ politicae authoritatis, quæ lumini duntaxat naturali commensurata, sed quemadmodum ratio virtutis est generica & univoca respectu virtutum naturalium & supernaturalium, sic illud supremæ in terris authoritatis, qua supremæ jus, de le ipso adversus alterum, & quæ hoc est supremum Regem, iudicartialiter & Militiariter (per arma cuique proportionata) vindicando, est genericum & univocum respectu cuiuscumque, luce naturalis & politica, sive supernaturalis Divino fidei lumini proportionatae authoritatis, quantum supremæ est.

27. Ex quo adeo principio ab Ecclesiastica & politica supremarum potestatum specificis differentijs abstractivo, ubi per fidei lumen ex pag. sublumere licet, Oecumenicam Ecclesiæ authoritatem verè supremam esse, per consequiam ^{ex pag. 124. n.} Theologice demonstrativam infertur priorius certum, ac indubitatum principium, quod hac Ecclesiæ Oecumenica authoritas suprema habeat sibi *intrinsicum* jus, armis sibi proportionatis vindicandi Iurium suorum, Majestatisque suæ, Christi Vicariæ, ac Ecclesiæ sanctæ violations injuriosas, & sacrilegas, dum consumaciam saltem & contemptus accelerit. Atqui arma Ecclesiastica supremæ potestati proportionata sunt tum vis coercitiva *Matthæi 18. descripta*, à correctione fraternâ procedens ad

ARGUMENTVM III.

Petitum ex pacto seu Juramento Regum Christianorum de fide Christi defendenda.

31. Quando enim Reges & Principes ad Ecclesiam veniunt, ut Christiani siant, recipiuntur cum pacto espresso, vel tacito, ut Regna sua Christo subiiciant, & polliceantur, se Christi fidem servaturos & defensuros, etiam sub poena regni perdendi. Quando igitur heretici siant, aut Religioni obsunt, possunt ab Ecclesia judicari, atque etiam deponi à Principatu. Quod argumentum gravius urget in iis praesertim Regibus, qui Imperatores saltem, sub sua electione & coronatione facere constringuntur, solenne Iusjurandum pro Ecclesia sancta Iuribus tuendis: qualis portò obligatio illis vel maximè incumbit etiam ex munere Advocati & Defensoris Ecclesiae eisdem competente, juxta Cap. Venerabilem. De Elect. & Clementinam Romani. De Iuramento, nec non Cap. 2. in 6. De supplendâ negligientia Prælatorum.

Exceptio Elliesij.

32. Excepit hic Author prop̄ finem cit. 2. §. patrum præsinuatum neque in Baptismo, aut auguratione cuiusquam Regis factum, habeti posse, nisi quod Reges ad Baptismum accedentes, solenni Sacramento, sicut & ceteri homines, se obstringunt ad fidem Christi servandam, sed sub poenis tantum spiritualibus, si ab ea defecerint, nullo autem pacto sub poena depositionis, privationis bonorum, aut alia hujusmodi.

Refutatio istius Exceptionis.

33. Priusquam proximè postam Elliesij exceptionem elidamus, argumentumque prius factum obfirmemus, placuit primo loco indagare vim, & momentum posterioris, ex munere Advocati, seu Defensoris Ecclesiae, Regibus, seu Imperatoribus Christianis incumbente, per nos efformati argumenti. Sub cujus discussionis exordio statim occurrit dubium: Vtrum Advocati erga Ecclesiam munus seu Regi, seu Imperatori incumbat ex specifico Iure alicuius quasi contractus, seu passionis saltem implicita? In Occidente equidem Imperatore videtur talis quasi contractus subsistere, dum Romanus Pontifex Imperium Graecis ademptum, transfult in Francos & Germanos, sub tacita quasi conditione talis oneris. Atamen haec ratio locum non habebat olim vel in Orientis Imperatore, vel in Regibus, in quibus alia viā, ac independenter a Romanis Pontificibus prorogatur successio Regiæ potestatis.

34. De his igitur rursus moveretur quæstio; An ex aliquo Iure specifico, Romani Pontificatus proprio, obstringantur ad eumodi Advocati, seu Defensoris Ecclesiae munus, vel potius ex obligatione quasi transcendentali, characterem Christianitatis consequente, in re cuius scilicet quilibet Christianus non privatos duntaxat, seu personales, seu reales, sed etiam publicos ac Regios, cum Christi charactere in eo subiecto conjunctos, attus tenetur saltem non usurpare in perniciem Ecclesiae.

Verum ex quo fundamento ostenditur ista Regis Christiani obligatio positiva, ad se cum universis suis potentijs, & Iuribus pro Ecclesia impendendum, in casu saltem necessitatis? At isthac fortassis obligatio, uti in omnibus Christianis, sic præcipue in Regibus Baptismali charactere insignitis, fundatur in hoc, quod per istum Christi characterem sint subditi, per fidem vero membra Ecclesiae, sit autem Iuris quasi naturalis, ut subditus pro suo Superiori, ac membrum pro sui Corporis seu Moralis, seu Politici conservatione, omni virtute ac potentia suā impendat se in casu, nedum extrema, sed etiam gravis necessitatibus? Hoc autem supposito, ex ipsis etiam naturæ lumine perspectum est, adversus illum, in quo sit talis obligatio, posse, dum eam non præstat, institui seu querelam, seu processum publicum. Unde recte inferitur, Ecclesia potestatem esse, convenienti di Reges Christianos, atque durius contra ipsos agendi, si deficiant in illa sua obligatione, quamvis ex illo præcisè arguento neccidit elucceat, quanta sit Ecclesia, ac specie Summi Pontificis authoritas, in tali defectu procedendi adversus Reges Christianos. Hujus proinde erga Reges Christianos potestatis Pontificie mensura alia non est, nisi ex verbis Christi, Quodcumque in terris morale Oecumenico sancta Ecclesia Pastori ad solvendum vel ligandum pro caularum merito committentris. Hinc enim sit conseqens, quod Regia potestas tunc quoad morale sui substratum, tum quoad suos effectus Morales, ex intrinseco characteris Christiani debito, in Regnum Celorum ordinabiles, subiectivè adeo ac Materialiter spectata subicit præacta solvendi potestati, Pastoralē Petri successoris muneri, per Christi constitutionem annexo.

Quam ob causam pro secundo, insistendo unicè illi, quam Christus seu Ecclesia sanctæ, Clavibus, seu Oecumenica Pontificia potestati posuit mensuram, sequens adhuc pändit via ad indagandum; Quomodo Papa vel ex sacro consilio intrà Sacramenti Baptismatis suscepit non implicitè saltem firmato pacto, vel ex vi Iurisjurandi sub ipsorum coronatione præstiti, habeat sibi subjectos Reges, & in quantum contra ipsos, Patrii, seu Iurisjurandi hujusmodi temeratores valeat procedere? Nempe in dubium vocare haud aquaquam licet, quod pacti illius Baptismalis temeratio, seu Jurisjurandi cuiuscunq; illius præsentim, quo Ecclesia defendenda pollicitatio firmatur, violatio, perjurijque adeo reatus, subicit coercitiva Matth. 18. Ecclesia per Christum concessa virgæ, ad excommunicationis usque censuram procedere potest. Quod autem ista Ecclesia coercitiva virga ad Regum usque exauthorationem ac depositionem extendi valeat, manifestius evincitur ex saepre allegatis Ioan. 20. & 21. item Matth. 16. classis textibus Evangelicis. Duplex namque in Ecclesia existit Tribunal à Christo Domino institutum. Unum fori interni pœnitentialis, cui subiunctione quorumlibet Christianorum cuncta etiam secretissima cordis peccata. Cum hoc t. Nisi quia Christus Ioan. 20. Apostolis indefinite dixerat, Quorum remiseritis peccata, remis-

C A P U T . VI.

Quantum momenti sit in argumentis, ad Pontificiam supra Reges potestatem probandam desumptis ad exemplis, seu factis Summorum Pontificum, seu Octu-
menicorum Conciliorum &

§. I.

In quo expenduntur argumenta, petita ex Theodosio, imperatoris excommunicatione, Gregory Magno uno, altero privilegio inferius referendo; nec non Gregory II. excommunicatione aversus Leonem Iaurum, ac depositione Childerici Gallicarum Regis.

A R G U M E N T U M . I.

Ex Theodosij & Leonis Iaurici excommunicationibus, ac præinsinuato Gre-
gorij Magni privilegio.

In primis notum est, referente etiam Theodo-
dorito lib. 5. hist. cap. 18. Theodosium Imper-
atorum propter cedem Thessalonica factam,
a sancto Ambrolio Mediolanensi Episcopo
prohibitum fuisse ingresso Ecclesiæ, atque pol-
modum conditione restitutum, ut legem ferret,
ne deinceps sententia de cæde, aut Bonorum
proscriptione ante triginta dierum spatiū
executioni mandarentur. Unde Bel-
larminus probare nütur, posse Principes Ec-
clesiasticos non solum in foro interno confi-
cientia, sed etiam in foro externo Ecclesiastico
dilponere de temporalibus, in ordine ad ipsi:
tualia: quemadmodum fecisse noluit Am-
brolius, tum cædis ab Imperatore factæ cau-
sam, tanquam ad suum tribunal pertinentem
judicando, tum Imperatori mandando, ut le-
gem de Civilibus ferreret.

Deinde in privilegijs Abbatii Monasterij Semmerdardensis a S. Gregorio Magno im-
pertitus, subiiciuntur hæc verba, Pontificis erga Reges potestatis manifestum argumentum præferentia: *Si quis Regum, Antifitum, Iudicium, & quarumcunque secularium personarum, hu-
jus Apostolice autoritatis, & nostræ preceptionis
decreta violaverit, cuiuscunq; dignitatis sit, honore
suo privetur.* Similis forma habetur in pri-
legio Xenodochii Augustdonensis.

Inducitur porro ad intentum nostrum Gre-
gorij II. exemplum, qui Leoni Iauru à se ex-
communicato prohibuit vestigia solvi abita-
lis, & proinde eâ parte Imperij multatavit, imo, &c. si nonnullis credere velimus, univer-
to ipsum Imperio dejectit.

Exceptio Elliesij.

Excipit hic Author. I. Ubi temporalis res cum manefito peccato est conjuncta, tunc istam ratione peccati esse Notionis Ecclesia-
stica, non ut *absolutè* de ea disponat Ecclesia, sed ut moneat, hanc, vel illam actionem Dei
lege non licere. De temporalibus igitur agi posse in foro Ecclesiæ, sed spiritualiter, & in
ordine ad spiritualia, quatenus adjunctam ha-
bent bonitatem, vel malitiam moralem. Ex
hoc præterea (si tamen Theodoritus in ea re-
latione non sit deceptus) quod S. Ambrosius

man.

mittuntur eis &c. In quo aurem consistit peccati ratio, nisi in Moralitate deficiente à Regni Cæ-
sars. n. lorum, seu finis supernaturalis ordine? At
41. Christus non minus indefinitè dixit: *Si pecca-
verit in te frater tuus (non proficiente fraterna
correctione) denuncies eum Ecclesiæ, quam si
non audierit, sit tibi sicut Ethnicus & publicanus.*
Qui per Christum constitutus procedendi mo-
dus respicit alterum à Christo institutum Eccle-
sia tribunal, pertinens ad Forum externum, cui
proinde subest omne fratri Christiani pecca-
tum, sitamen respectu ejus fori valeat proba-
ri. In hoc igitur Foro Ecclesiæ externo, quis in
terris supremam habet authoritatem, nisi Pe-
tri successor, cui omnes Christiani oves sunt con-
ceditæ, una cum Clavis Regni cælorum &
Triumphantis & Militantis? Quænam vero
est materia hujus Fori, nisi quam Christus defi-
nitivit hisce verbis ad Petrum prolatis: *Quod-
cumque solveris aut ligaveris super terram, erit so-
lucum, seu ligatum in celis?* Hoc vero Quod-
cumque, utpote universalitatis vocabulum, num
arctius exponi debet, quam illæ indefinitæ vo-
ces: *Quorum remiseritis peccata, & si peccaverit
in te frater tuus?* Si ergo ex vi harum indefini-
tæ positarum vocum, Foro Ecclesiæ tum secreto
prætentiali, tum publico judiciario subiicitom-
nis Moralitas à Regni cælorum ordine, seu Fi-
ne supernaturali devians, quid ni sub isto uni-
versalitatis vocabulo *Quodcumque solveris*, dicen-
dum sit, denotari omne Morale, qua habens or-
dinem ad Regnum Cælorum seu Militans, seu
Triumphans? Quod si ergo illa Petro, ejusque
successori conceita Fori Externi potestas extendi
debeat super Quocunque, atque adeo luper Re-
giminis quoq; politici exercitio, & applicatione
subiectiva, qua Moralitas in Regnum Cælorum ordi-
nabilis formalitatem iuperinduente, quomodo
fas est, dicere, talem in Regibus Moralitatem pro
Foro Conscientia, non vero in ordine ad Exter-
num judiciarum Ecclesiæ Forum, esse subjectam
Apostolicae authoritati, protenæ iuper Quocun-
que, universalitatem delignante, cum tamen
respectu Fori interni subjectio peccatorum, non
nisi sub vocula indefinitæ delignet? Quia
proinde sub illo Quocunque, luper omnem Christi
ovem, & omnianodam in Extero Foro pro-
babilem, Moralitas in Regnum Cælorum ordinabili-
s formalitatem proteno, continetur & Rex
Christianus, & cuncta ejusdem quoad Regie
potestatis exercitum, & applicabilitatem sub-
iectiva Moralitas, quomodo hæc non uni-
versaliter dicenda est, subeile Summi Pontifi-
cis authoritati, seu potestati solvendi? Ubi
vero Regie potestatis Ius, qua huic personæ
sub Morali ad Regnum Cælorum ordinanda appli-
cabilitate inexilitens, continget, per illam Apo-
stolicam authoritatem ex causis Moralibus Regi-
num Cælorum tam Militans, quam Trium-
phans respicientibus, Regisque depositionem
efflagitantibus solvi, quomodo intelligi potest,
non esse tunc facta efficta Regis exauthortatio? In
aperto igitur est, ex præadductis fidei prin-
cipijs demonstrari Summi Pontificis potestati
erga Reges Christianos, a Regni Cæ-
lorum, & Militantis & Triumphantes ordine
perverse ac pertinaciter, cum publica eam
Ecclesiæ pernicie, dehinc exauthorando.